

Misinterpreted Messages of Nevuah

מה אתה רואה?

(1) ספר ירמיהו פרק א – הפטרה ראשונה של ג' דפורענותא

- (א) דברי ירמיהו בן חלקיהו מן הכהנים אשר בענתות בארץ בנימן
(ב) אשר היה דבר ידוד אליו בימי יאשיהו בן אמון מלך יהודה בשלש עשרה שנה למלכו
(ג) ויהי בימי יהויקים בן יאשיהו מלך יהודה עד תם עשתי עשרה שנה לצדקיהו בן יאשיהו מלך יהודה עד גלות ירושלים
בחדש החמישי
(ד) ויהי דבר ידוד אלי לאמר
(ה) בטנם אצורף ואצורף {אצורף} בבטן ידעתיך ובטנם תצא מרחם הקדשתיך נביא לגוים נתתיך
(ו) ואמר אלה אדני ידוד הנה לא ידעתי דבר כי נער אנכי
(ז) ויאמר ידוד אלי אל תאמר נער אנכי כי על כל אשר אשלחך תלך ואת כל אשר אצורך תדבר
(ח) אל תירא מפניהם כי אתך אני להצילך נאם ידוד
(ט) וישלח ידוד את ידו ויגע על פי ויאמר ידוד אלי הנה נתתי דברי בפיך
(י) ראה הפקדתיך היום הנה על הגוים ועל הממלכות לנתוש ולנתוץ ולהאבד ולהרוס לבנות ולנטוע

FIRST VISION: מראה הראשון – מקל שקד

- (א) ויהי דבר יהוה אלי לאמר מה אתה ראה ירמיהו ואמר מקל שקד אני ראה
(ב) ויאמר יהוה אלי היטבת לראות כי שקד אני על דברי לעשותו

(א) מה אתה רואה?

(2) רש"י ירמיהו פרק א

(ב) היטבת לראות - השקד הזה הוא ממחר להוציא פרח קודם לכל האילנות אף אני ממחר לעשות דברי, ומדרש אגדה
השקד הזה הוא משעת חניטתו עד גמר בישולו עשרים ואחד יום כמנין ימים שבין שבעה עשר בתמוז שבו הובקעה
העיר לתשעה באב שבו נשרף הבית

(3) העמק דבר על שמות פרק ד' פסוק ב

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

(ב) ויאמר וגו' מזה בידך ויאמר מטה. לא הי' בתורת שאלה. כמו שאלת ה' לבלעם מי האנשים האלה עמך. או ליחזקיהו המלך מה אמרו האנשים האלה ומאין יבואו אליך שנתגלו בזה המשיבים על שאלת ה' כמסתפק ח"ו כידוע במדרש. אבל כאן הי' השאלה כמו שאלת ה' לירמיהו הנביא מה אתה רואה ירמיה' והשיב מקל שקד אני רואה. או סיר נפוח אני רואה ופני מפני צפונה. והי' התשובה היטבת לראות שכונת ההטבה לראות באשר אין ספק שימי' ראה לפניו עוד חפצים באותו מעמד אבל התבונן כי המקל שקד והסיר נפוח ופניו מפני צפונה. המה המכוין לה'. ומשו"ה א"ל ה' היטבת לראות. שכלך טוב ויפה. כך יוכל להיות שהי' בידו של משה עוד איזה דבר. ומ"מ התבונן משה שכונת ה' על המטה באשר מכבר מצא שהוא ענין נפלא. ובו ראוי שיגולגל ענינים

(ב) משמעות מטה / מקל שקד Significance of Sticks

(4) רד"ק על ירמיה פרק א פסוק יא

יא) ויהי דבר ה' - זה היה במראה הראשונה כי בתחלה אמר לו שילך באשר ישלחו ואחר כן באות' המראה עצמה הראה לו במראה הנבואה מקל שקד כאמרו מקל שקד אני רואה כי ראה המקל בלא עלים ובלא פרחים והתבונן אליו במראה הנבואה והכיר בו שהוא מעץ שקד לפיכך אמר לו היטבת לראות שאילו ראה אותו בעלים ובפרחים מה הייתה הטבת הראייה נקל הוא להכיר זה הראה לו האל מקל שקד להיות משל על הפורענות העתידה לבא על ישראל שתבא להם במהרה כמו שעץ השקד ממחר לפרוח יותר משאר העצים לפיכך נקרא שקד כי השקידה ענין המהירות וההשתדלות וכן אמר כי שקד אני על דברי לעשותו ואמר לשקוד על דלתותי יום יום

(5) מלבי"ם לספר ירמיה פרק א פסוק יא - חלק באור המלים

יא) מקל - יש הבדל בין מקל, מטה, משענת, המטה היה עשוי לכבוד והיה נושא אותו לפעמים לציון המדרגה, ומציין לפעמים הנשיאות, כמו מטה עז שבט למשול (יחזקאל י"ט ד'). ואם עשוי להשען עליו הזקן וחלוש כח נקרא משענת, אם יקום ויתהלך בחוץ על משענתו, ואיש משענתו בידו מרוב ימים (זכריה ח' ד') ואם עשוי להכאה נקרא מקל, והוא לרוב ביד הרועים להכות הבהמות, ויך את האתון במקל, ועי' לקמן (מ"ח י"ז)

(6) ספר במדבר פרק י"ז

טז) וידבר יהוה אל משה לאמר

יז) דבר אל בני ישראל וקח מאתם מטה מטה לבית אב מאת כל נשיאיהם לבית אבתם שנים עשר מטות איש את שמו ותכתב על מטהו

יח) ואת שם אהרן תכתב על מטה לוי כי מטה אחד לראש בית אבותם

יט) והנחתם באהל מועד לפני העדות אשר אועד לכם שמה

כ) והיה האיש אשר אבחר בו מטהו יפרח והשפתי מעלי את תלנות בני ישראל אשר הם מלינם עליכם

כא) וידבר משה אל בני ישראל ויתנו אליו כל נשיאיהם מטה לנשיא אחד מטה לנשיא אחד לבית אבתם שנים עשר מטות ומטה אהרן בתוך מטותם

כב) וינח משה את המטות לפני יהוה באהל העדות

כג) ויהי ממחרת ויבא משה אל אהל העדות והנה פרח מטה אהרן לבית לוי ויצא פרח ויצץ ויגמל שקדים

כד) ויצא משה את כל המטות מלפני יהוה אל כל בני ישראל ויראו ויקחו איש מטהו

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

כה) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה הִשָּׁב אֶת מַטֵּה אֶהְרֹן לִפְנֵי הָעֵדוּת לְמַשְׁמֶרֶת לְאוֹת לְבְנֵי מִרְי וְתִכַּל תִּלְוֹנָתָם
כו) וַיַּעַשׂ מֹשֶׁה כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֹתוֹ כֵּן עָשָׂה

ג) מי מריבה

ז) במדבר פרק כ

- א) וַיָּבֹאוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל כָּל הָעֵדָה מִדְּבַר צֶן בַּחֲדָשׁ הָרִאשׁוֹן וַיָּשֶׁב הָעָם בְּקֶדֶשׁ וַתָּמֶת שָׁם מֵרִים וַתִּקְבֹּר שָׁם
ב) וְלֹא הָיָה מִיָּם לַעֲדָה וַיִּקְהֲלוּ עַל מֹשֶׁה וְעַל אֶהְרֹן
ג) וַיִּרְבּוּ הָעָם עִם מֹשֶׁה וַיֹּאמְרוּ לֹאמַר וְלוֹ גֹּעֲזֵנוּ בְּגֹעַ אַחֲיֵנוּ לִפְנֵי יְהוָה
ד) וְלָמָּה הִבַּאתֶם אֶת קֹהֶל יְהוָה אֶל הַמִּדְבָּר הַזֶּה לָמוּת שָׁם אֲנַחְנוּ וּבְעֵינֵינוּ
ה) וְלָמָּה הֶעֱלִיתֵנוּ מִמִּצְרַיִם לְהִבְיֵא אֶתְנוּ אֶל הַמִּקְוֹם הַרְעָה הַזֶּה לֹא מִקְוֹם זָרַע וַתֵּאָנֶה וְגִפֹּן וְרִמּוֹן וּמִיָּם אֵין לִשְׁתּוֹת
ו) וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן מִפְּנֵי הַקֹּהֶל אֶל פֶּתַח אֹהֶל מוֹעֵד וַיִּפְּלוּ עַל פְּנֵיהֶם וַיֹּרֶא כְבוֹד יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם
ז) וַיִּדְבֹּר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר
ח) קַח אֶת הַמַּטֵּה וְהַקְהֵל אֶת הָעֵדָה אֹתָהּ וְאֶהְרֹן אַחֲיִי וְדַבַּרְתֶּם אֶל הַסֹּלֶעַ לְעֵינֵיהֶם וְנָתַן מִיָּמִיו וְהוֹצֵאתָ לָהֶם מִיָּם מִן הַסֹּלֶעַ
וְהִשְׁקִיתָ אֶת הָעֵדָה וְאֶת בְּעִירָם
ט) וַיִּקַּח מֹשֶׁה אֶת הַמַּטֵּה מִלִּפְנֵי יְהוָה כְּאֲשֶׁר צִוָּהוּ
י) וַיִּקְהֲלוּ מֹשֶׁה וְאֶהְרֹן אֶת הַקֹּהֶל אֶל פְּנֵי הַסֹּלֶעַ וַיֹּאמֶר לָהֶם שְׁמַעוּ נָא הַמְּרִים הַמֵּן הַסֹּלֶעַ הַזֶּה נּוֹצִיא לָכֶם מִיָּם
יא) וַיִּרְם מֹשֶׁה אֶת יָדוֹ וַיַּךְ אֶת הַסֹּלֶעַ בְּמַטְהוֹ פַּעַמַּיִם וַיֵּצְאוּ מִיָּם רַבִּים וַתִּשְׁתַּת הָעֵדָה וּבְעֵינֵיהֶם
יב) וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל מֹשֶׁה וְאֶל אֶהְרֹן יֵעַן לֹא הֶאֱמַנְתֶּם בִּי לְהַקְדִּישֵׁנִי לְעֵינֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל לָכֵן לֹא תָבִיאוּ אֶת הַקֹּהֶל הַזֶּה אֶל הָאָרֶץ
אֲשֶׁר נָתַתִּי לָהֶם
יג) הִנֵּה מִי מִרִיבָה אֲשֶׁר רָבוּ בְנֵי יִשְׂרָאֵל אֶת יְהוָה וַיִּקְדָּשׁ בָּם

8) רשב"ם על במדבר פרק כ פסוק ח

ח) קח את המטה - מלפני העדות
ודברתם אל הסלע - אל צוה הקב"ה לקחת את המטה להכות בו הסלע כמו שעשה ברפידים. שכתוב שם והכית בצור
ויצאו ממנו מים. אלא המטה צוה לקחת להראות בו קשוי מרי שלהם כדכתיב למשמרת לאות לבני מרי. אפס בדבור
ידבר עם הסלע לתת מימיו
והוצאת להם מים - ע"י דבורך עם הסלע

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

9) אור החיים על במדבר פרק כ פסוק ח

ח) קח את המטה וגו' ויקדש בם פרשה זו רבו עליה כל מפרשי התורה, ותרתי בה לאור באור החיים, וקודם שנעמוד על פשטן של כתובים נקדים להבין מה היתה שגגתו של משה בענין זה, אשר היה סיבה לגזירתו, וראיתי שנאמרו עשרה דרכים בענין בדברי מפרשי התורה, והן הנה בקצרה

א', רש"י ז"ל פירש ששגגת משה היתה כי ה' אמר אליהם דברו, והוא הכה

ב', רבי אברהם אבן עזרא פירש שהשגגה היתה שגרם שלא נתנה הסלע מימיה עד הכאה ב', במה שאבד הכוונה בפעם א' לצד מריבת העדה

הנה כל העשרה דרכים אינם מוציאים אותנו ידי חובת האמת, וצא ולמד מה שטען רמב"ן על שלשה מהם ודחאם, ומה שטען רבי אברהם אבן עזרא על שלשה אחרים ודחאם

ואני טוען על השאר, והם, דרך אחד של רבינו חננאל שבחר לו רמב"ן שההקפדה היתה על שכינה לעצמו המעשה ואמר נוציא וגו', הלא ידוע היה משה לשלוחו של מקום, וכל מעשיו הנם בכח האל, ולו יהיה כי כחו של משה הוא, הלא מגדולת העבד גדולת האדון נודעת בפרק מרובה...

ואל ירע בעיניך לומר שמשה לא הבין אמיתות כוונת ה', כי אין הנביאות באה להצדיק בעיון, ולזה תמצא שאמרו ז"ל (בבלי ב"ב יב ע"א, ירושלמי ברכות פ"א ה"ד) חכם עדיף מנביא, ובמה שלפנינו לא נעלם מעיני משה גם כן המשמעות שנתכוון אליו ה', אלא שנפל לו ספק במשמעות אחר, ומשום מיחוש כבודו יתברך הטה למה שעשה כנזכר...

ועומק הדברים הוא, שאם היו משה ואהרן עושים קידוש ה' הגדול באמצעות שהיתה העדה גם כן כולה שלימה וצדיקים היו מחליטים אמונת ה' בלבם שלימה, והיה נגרש מהם חלק הרע, והיה כח בהם להעמיד אמונתם לדורי דורות, ומעתה היו משה ואהרן נכנסים לארץ, והיה משה בונה בית המקדש, ואין חשש להשלכת חמתו על ישראל כשהיו חוטאים כאמור בדבריהם (מדרש תהלים עט) בפסוק מזמור לאסף וגו', וכתבנוהו במקומות אחרים

SECOND VISION II: מראה השני – סיר נפוח

10) ספר ירמיהו פרק א

יג) ויהי דבר יהוה אלי שנית לאמר מה אתה ראה ואמר סיר נפוח אני ראה ופניו מפני צפונה

יד) ויאמר יהוה אלי מצפון תפתח הרעה על כל יושבי הארץ (טו) כי הנני קרא לכל משפחות ממלכות צפונה נאם יהוה ובאו ונתנו איש כסאו פתח שערי ירושלים ועל כל חומתיה סביב ועל כל ערי יהודה

טז) ודברתי משפטי אותם על כל רעתם אשר עזבוני ויקטרו לאלהים אחרים וישתחוו למעשיו ידיהם

יז) ואתה תאזר מתניך וקמת ודברת אליהם את כל אשר אנכי אצנך אל תחת מפניהם פן אחתך לפניהם

יח) ואני הנה נתתיך היום לעיר מבצר ולעמוד ברזל ולחמות נחשת על כל הארץ למלכי יהודה לשריה לכהניה ולעם הארץ

יט) ונלחמו אליך ולא יוכלו לך כי אתך אני נאם יהוה להצילך

11) רד"ק על ירמיה פרק א פסוק יג

ופניו מפני צפונה - הצד מן הסיר שיצקו ממנו יקרא פנים

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

מפני צפונה - היה לו לומר אל פני צפונה אלא באמרו במ"ם באר בו שני ענינים כי פני צפונה מורה כי פני הסיר היו פונים פני צפונה ואמר אותו במ"ם להורות כי המרתיחים אותה היו מארץ צפון והיא בבל שהיא מזרחית צפונית לארץ ישראל ואדוני אבי ז"ל פירש ופניו פני השפתים או הכירה ששופתין עליה הקדרה אמר כי פני השפתים שמכניסים משם האש תחת הסיר היו לצד צפון מורה שהמבעיר האש תחת הסיר יבא מצפון והסיר היא ירושלים כמו שהמשיל אותם גם כן בנבואת יחזקאל לסיר ואמר שפות הסיר שפות וכל הענין ושם מבואר הענין

12) מלבי"ם על ירמיה פרק א פסוק יג - חלק באור הענין

יג) ויהי - דברי הנביא באו מסודרים בשלש דברות, שתחלה מנהו ה' אל השליחות והודיעו מהות השליחות שהוא לנתוש ולנתוך, ואח"כ ייחד לו עוד שתי דברות, [דבור א'] להודיע לו זמן קיום הנבואה, שעז"א כי שוקד אני על דברי, [הדבור הב'] להודיע המקום שמשם תבא הפורעניות, ואחר שהדבור הרוחני אינו נקשר בזמן ובמקום שהם רק תנאי המוחשות, צייר לו זה במראה ודמיון, סיר נפוח - דמיון זה נאות מאד להנדמה בו, כי הם היו ממשילים את ירושלים לסיר ועמה לבשר (יחזקאל י"ב וכ"ד) שכמו שהסיר שומר את הנמצא בתוכו מפני האש, בל ישלט בו, כן העיר והמבצר ישמרם מפני האויב, המשיל את ירושלים לסיר נפוח ומעלה רתיחות, שזה יהיה בעת שתרבה המדורה ובעת שאין הסיר מכוסה למעלה, וזה הנמשל על הרבות אש האויב בריבוי יותר מכח הסיר, ועל שאין הסיר מכוסה מלמעלה בהשגחת אלהי מעוזם, שאז לא תועיל להם הגנה הסבובית מן המבצר אחר כי נגלה מסך יהודה מלמעלה כמ"ש (ישעיה ה') הסר משוכתו והיה לבער, ועי"כ פרוץ גדרו והיה למרמס עיי"ש בפ' ודרך סיר נפוח שבעת תרתיחהו האש מצד האש יעלו הרתיחות בצד ההוא, עד שידמה כאילו המים שבסיר מתנשאים לעלות ולברוח אל צד האחר כי נדחפו מפני האש, ובכ"ז לבסוף יתרוקנו באותו צד שהאש שם, וכן הנמשל ופניו מפני צפונה - המקום שמבעבע שם נקרא פניו, והפנים האלה יהיו מפני צפונה, ששם האש, ובכל זאת לשם יתרוקנו. והנמשל כי ע"י המצור וחרב אויב יעלו העם מן הסיר ויחשבו לברוח מן מהבצר לצד האחר, ובכ"ז ילכדו מאת הכשדים ויגלו אותם בבלה (כמ"ש לקמן נ"ב ח)

13) ספר יחזקאל פרק יא

- א) ותשא אתי רוח ותבא אתי אל שער בית יהוה הקדמוני הפונה קדימה והנה בפתח השער עשרים וחמשה איש ואָרָאָה בתוכם את יאֲזַנְיָה בן עֶזֶר וְאֶת פִּלְטִיָּהוּ בן בְּנִיָּהוּ שְׂרֵי הָעָם
- ב) ויאמר אלי בן אדם אלה האנשים החשבים און והיעצים עצת רע בעיר הזאת
- ג) האמרים לא בקרוב בנות בתיים היא הסיר ואנחנו הבשר
- ד) לכן הנבא עליהם הנבא בן אדם
- ה) ותפל עלי רוח יהוה ויאמר אלי אמר לה אמר יהוה כן אמרתם בית ישראל ומעלות רוחכם אני ידעתי
- ו) הרביתם חלליכם בעיר הזאת ומלאתם חוצתיה חלל
- ז) לכן כה אמר אדני יהוה חלליכם אשר שמתם בתוכה המה הבשר והיא הסיר ואַתְּכֶם הוֹצִיא מִתּוֹכָהּ
- ח) חרב יראתם וחרב אביא עליכם נאם אדני יהוה
- ט) והוצאתי אתכם מתוכה ונתתי אתכם ביד זרים ועשיתי בכם שפטים
- י) בחרב תפלו על גבול ישראל אשפוט אתכם וידעתם כי אני יהוה
- יא) היא לא תהיה לכם לסיר ואתם תהיו בתוכה לבשר אל גבול ישראל אשפט אתכם
- יב) וידעתם כי אני יהוה אשר בחקי לא הלכתם ומשפטי לא עשיתם וכמשפטי הגוים אשר סביבותיכם עשיתם
- יג) ויהי כהנבאי ופלטִיָּהוּ בן בְּנִיָּהוּ מֵת וְאֶפְלָל עַל פְּנֵי וְאֶזְעַק קוֹל גְּדוֹל וְאָמַר אֶהְיֶה אֶהְיֶה עֹשֶׂה אֶת שְׁאֵרֵי יִשְׂרָאֵל

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

14) ספר יחזקאל פרק כד

- (א) וַיְהִי דְבַר יְהוָה אֵלַי בַּשָּׁנָה הַתְּשִׁיעִית בְּחֹדֶשׁ הָעֲשִׂירִי בְּעֶשְׂרִי לַחֹדֶשׁ לֵאמֹר
- (ב) בֶּן אָדָם כְּתוּב \{כְּתֹב\} לְךָ אֶת שֵׁם הַיּוֹם אֶת עֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה סִמֵּךְ מֶלֶךְ בְּבֹל אֶל יְרוּשָׁלַם בְּעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה
- (ג) וּמִשַּׁל אֶל בֵּית הַמֶּרִי מִשַּׁל וְאַמְרַת אֲלֵיהֶם כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה שְׂפַת הַסִּיר שְׂפַת וְגַם יֶצֶק בּוֹ מִיָּמִים
- (ד) אֶסֶף נִתְחִיָּה אֲלֵיהָ כָּל נִתְחֵי טוֹב יֵרָךְ וְכִתְף מִבְּחַר עֲצָמִים מִלֹּא
- (ה) מִבְּחַר הַצֶּאֱנָן לְקֹחַם וְגַם דּוֹר הָעֲצָמִים תַּחְתִּיָּה רִתְחֵי רִתְחִיָּה גַם בְּשָׁלוֹ עֲצָמִיהָ בְּתוֹכָהּ
- (ו) לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה אוֹי עִיר הַדְּמִים סִיר אֲשֶׁר חִלְאַתָּהּ בָּהּ וְחִלְאַתָּהּ לֹא יֵצֵאָה מִמֶּנָּה לְנִתְחִיָּה לְנִתְחִיָּה הוֹצִיָּאָה לֹא נָפַל עָלֶיהָ גּוֹרֵל
- (ז) כִּי דָמָה בְּתוֹכָהּ הִיָּה עַל צָחִים סָלַע שִׁמְתָהּ לֹא שִׁפְכָתָהּ עַל הָאָרֶץ לְכַסּוֹת עָלֶיהָ עֹפֶר
- (ח) לְהַעֲלֹת חֲמָה לְנִקְמָה נָקָם נִתְתִּי אֶת דָּמָה עַל צָחִים סָלַע לְבִלְתִּי הַכְּסוֹת
- (ט) לֵכֵן כֹּה אָמַר אֲדֹנִי יְהוָה אוֹי עִיר הַדְּמִים גַּם אֲנִי אֶגְדִּיל הַמְדוּרָה
- (י) הָרַבָּה הָעֲצִים הַדֹּלֵק הָאֵשׁ הַתֵּם הַבָּשָׂר וְהַרְקָח הַמְּרַקָּסָה וְהָעֲצָמוֹת יִחָרוּ
- (יא) וְהַעֲמִידָהּ עַל גִּחְלִיָּה רָקָה לְמַעַן תַּחֲסֹם וְחָרָה נִחְשָׁתָהּ וְנִתְּכָה בְּתוֹכָהּ טִמְאָתָהּ תִּתֵּם חִלְאַתָּהּ
- (יב) תֵּאֲנִים הַלָּאָת וְלֹא תֵצֵא מִמֶּנָּה רַבַּת חִלְאַתָּהּ בָּאֵשׁ חִלְאַתָּהּ
- (יג) בְּטִמְאָתָהּ זָמָה יַעַן טַהֲרָתֶיךָ וְלֹא טַהֲרָתָהּ מִטִּמְאָתָהּ לֹא תִטְהַרֶי עוֹד עַד הַנִּיחִי אֶת חֲמָתִי בָּךְ
- (יד) אֲנִי יְהוָה דְּבַרְתִּי בָּאָה וְעָשִׂיתִי לֹא אֶפְרַע וְלֹא אֲחֹס וְלֹא אֶנְחֹם כְּדַרְכֶּיךָ וְכַעֲלִילוֹתֶיךָ שִׁפְטוֹךָ נָאֻם אֲדֹנִי יְהוָה

SOUR FIGS III נביאי שקר ותאנים רעות מאד

15) ספר ירמיהו פרק כג

- (א) כִּי גַם נְבִיא גַם כֹּהֵן חֲנָפוּ גַם בְּבִיתִי מִצְאֹתִי רָעִתִם נָאֻם יְהוָה
- (ב) לֵכֵן יְהִיָּה דֶרֶכָם לָהֶם כְּחִלְקִלְקוֹת בְּאֶפְלָה יִדְחוּ וְנִפְלוּ בָּהּ כִּי אֲבִיא עֲלֵיהֶם רָעָה שְׁנַת פְּקֻדָּתָם נָאֻם יְהוָה
- (ג) וּבְנִבְיָאֵי שְׁמִרֹן רֵאִיתִי תִפְלָה הַנִּבְּאָו בְּבַעַל וַיִּתְּעוּ אֶת עַמִּי אֶת יִשְׂרָאֵל
- (ד) וּבְנִבְאֵי יְרוּשָׁלַם רֵאִיתִי שְׁעִירוֹרָה נְאוּף וְהִלֵּךְ בְּשִׁקָּר וְחִזְקוּ יְדֵי מַרְעִים לְבִלְתִּי שָׁבוּ אִישׁ מִרְעֵתוֹ הָיוּ לִי כֹלָם פְּסָדִים וַיִּשְׁבִּיָּהּ כַּעֲמָרָה
- (טו) לֵכֵן כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת עַל הַנִּבְּאִים הַנִּנִּי מֵאֲכִיל אוֹתָם לַעֲנָה וְהַשְׁקֵתִים מִי רֹאשׁ כִּי מֵאֵת נְבִיאֵי יְרוּשָׁלַם יֵצֵאָה חֲנָפָה לְכָל הָאָרֶץ
- (טז) כֹּה אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֵל תִּשְׁמָעוּ עַל דְּבַרִּי הַנִּבְּאִים הַנִּבְּאִים לָכֵן מִהֲבָלִים הֵמָּה אֶתְכֶם חֲזוֹן לִבָּם יְדַבְּרוּ לֹא מִפִּי יְהוָה
- (יז) אֲמָרִים אֲמֹר לְמִנְאֲצֵי דְבַר יְהוָה שְׁלוֹם יְהִיָּה לָכֵן וְכָל הַלֵּךְ בְּשִׁרְרוֹת לְבוֹ אֲמָרוּ לֹא תִבּוֹא עֲלֵיכֶם רָעָה

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

(ח) כי מי עמד בסוד יהוה וירא וישמע את דברו מי הקשיב דברו (דברו) וישמע

16 ספר ירמיהו פרק כד

- (א) הראני יהוה והנה שני דודאי תאנים מועדים לפני ה' ה' ה' אחר הגלות נבוכדנאצר מלך בבל את יכניהו בן יהויקים מלך יהודה ואת שרי יהודה ואת הסרש ואת המסגר מירושלם ויבאם בבל
- (ג) ויאמר יהוה אלי: (ב) הדוד אחד תאנים טבות מאד כתאני הבפרות והדוד אחד תאנים רעות מאד אשר לא תאכלנה מרע **מה אתה ראה ירמיהו** ואמר תאנים הטבות טבות מאד והרעות רעות מאד אשר לא תאכלנה מרע
- (ד) ויהי דבר יהוה אלי לאמר
- (ה) כה אמר יהוה אלהי ישראל כתאנים הטבות האלה כן אפיר את גלות יהודה אשר שלחתי מן המקום הזה ארץ פשדים לטובה
- (ו) ושמתי עיני עליהם לטובה והשבתיים על הארץ הזאת ובניתיים ולא אהרס ונטעתיים ולא אתוש
- (ז) ונתתי להם לב לדעת אתי כי אני יהוה והיו לי לעם ואנכי אהיה להם לאלהים כי ישבו אלי בכל לבם
- (ח) וכתאנים הרעות אשר לא תאכלנה מרע כי כה אמר יהוה כן אתן את צדקיהו מלך יהודה ואת שריו ואת שארית ירושלם הנשארים בארץ הזאת והישיבים בארץ מצרים
- (ט) ונתתיים לזעזעה (לזעזעה) לרעה לכל ממלכות הארץ לחרפה ולמשל לשנייה ולקללה בכל המקומות אשר אדיחם שם
- (י) ושלחתי גם את החרב את הרעב ואת הדבר עד תמם מעל האדמה אשר נתתי להם ולאבותיהם

17 תרגום יונתן

- (ב) סלא הדא תינין טבא לחדא כתינין בכירין וסלא חד תינין בישין לחדא (ודבישין בישין לחדא) דלא מתאכלין מבישו

18 מלבי"ם על ירמיה פרק כד פסוק ב - חלק באור הענין

- (ב) הדוד אחד תאנים טובות מאד - התאנה אם אין לוקטין אותה תיכף כשנתבכרה היא מותלעת מהשמש כמ"ש חז"ל במדרש, וע"ז המשיל את גלות יהויכין שנלקטו תחלה מארץ ישראל לתאני הבכורות - שנלקטו ראשונה

19 ספר ירמיהו פרק כח

- (א) ויהי בשנה ההיא בראשית ממלכת צדקיה מלך יהודה בשנת (בשנה) הרבעית בחדש החמישי אמר אלי חנניה בן עזור הנביא אשר מגבעון בבית יהוה לעיני הכהנים וכל העם לאמר
- (ב) כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לאמר שברתי את על מלך בבל
- (ג) בעוד שנתים ימים אני משיב אל המקום הזה את כל כלי בית יהוה אשר לקח נבוכדנאצר מלך בבל מן המקום הזה ויביאם בבל
- (ד) ואת יכניהו בן יהויקים מלך יהודה ואת כל גלות יהודה הבאים בבלה אני משיב אל המקום הזה נאם יהוה כי אשבר את על מלך בבל
- (ה) ויאמר ירמיה הנביא אל חנניה הנביא לעיני הכהנים ולעיני כל העם העומדים בבית יהוה

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

- (ו) ויאמר ירמיה הנביא אמן כן יעשה יהוה יקם יהוה את דבריו אשר נבאת להשיב כלי בית יהוה וכל הגולה מבבל אל המקום הזה
- (ז) אך שמע נא הדבר הזה אשר אנכי דבר באזניך ובאזני כל העם
- (ח) הנביאים אשר היו לפני ולפניך מן העולם וינבאו אל ארצות רבות ועל ממלכות גדולות למלחמה ולרעה ולדבר
- (ט) הנביא אשראפך תקחנחם בבא דבר הנביא יודע הנביא אשר שלחו יהוה באמת
- (י) ויקח חנניה הנביא את המוטה מעל צואר ירמיה הנביא וישברהו
- (יא) ויאמר חנניה לעיני כל העם לאמר כה אמר יהוה ככה אשבר את על נבכדנאצר מלך בבל בעוד שנתים ימים מעל צואר כל הגוים וילך ירמיה הנביא לדרך
- (יב) ויהי דבר יהוה אל ירמיה אחרי שבור חנניה הנביא את המוטה מעל צואר ירמיה הנביא לאמר
- (יג) הלוך ואמרת אל חנניה לאמר כה אמר יהוה מוטת עץ שברת ועשית תחתיהן מטות ברזל
- (יד) כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל על ברזל נתתי על צואר כל הגוים האלה לעבד את נבכדנאצר מלך בבל ועבדהו וגם את חית השדה נתתי לו
- (טו) ויאמר ירמיה הנביא אל חנניה הנביא שמע נא חנניה לא שלחך יהוה ואתה הבטחת את העם הזה על שקר
- (טז) לכן כה אמר יהוה הנני משלחך מעל פני האדמה השנה אתה מת כי סרה דברת אל יהוה
- (יז) וימת חנניה הנביא בשנה ההיא בחדש השביעי

(20) ספר ירמיהו פרק כט

- (טז) כי כה אמר יהוה אל המלך היושב אל כסא דוד ואל כל העם היושב בעיר הזאת אחיכם אשר לא יצאו אתכם בגולה
- (יז) כה אמר יהוה צבאות הנני משלח בם את החרב את הרעב ואת הדבר ונתתי אותם כתאנים השערים אשר לא תאכלנה מרע

Basis for Chananya's interpretation:

(21) ספר בראשית פרק מ

- (טז) ויבא שר האפים כי טוב פתור ויאמר אל יוסף אף אני בחלומי והנה שלשה סלי חרי על ראשי
- (יז) ובסל העליון מכל מאכל פרעה מעשה אפה והעוף אכל אתם מן הסל מעל ראשי
- (יח) ויען יוסף ויאמר זה פתורנו שלשת הסלים שלשת ימים הם

(22) תלמוד בבלי מסכת בבא בתרא דף יב/א

אמר רבי אבדימי דמן חיפה מיום שחרב בית המקדש ניטלה נבואה מן הנביאים וניתנה לחכמים אטו חכם לאו נביא הוא הכי קאמר אע"פ שניטלה מן הנביאים מן החכמים לא ניטלה **אמר אממר וחכם עדיף מנביא** שנאמר ונביא לבב חכמה

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

(23) הקדמת הרמב"ם לפירוש המשניות

לו. ואין להביט גם בזה לאות ולמופת, שהרי הנביא אשר הראה כל אנשי העולם אותותיו, והכניס בלבבנו להצדיק ולהאמין בו, כמו שאמר הכתוב (שמות יט), וגם כך יאמינו לעולם, הוא הגיד לנו בשם הקב"ה, שלא תבא מאת הבורא תורה אחרת מלבד זאת. והוא מה שאמר (דברים ל) לא בשמים היא. ואמר, **בפיך ובלבבך לעשותו. וענין בפיך, המצוה הידוע על פה, וענין בלבבך, הסברות שהוציאו בעיון, שהוא מכלל הכחות הנמשכות אל הלב.** והזהירנו גם כן מלהוסיף בהם ולגרוע מהם, כמו שנא' (שם יג), לא תוסף עליו ולא תגרע ממנו. ועל כן אמרו ע"ה (מגילה דף ב ע"ב), אין נביא רשאי לחדש דבר מעתה..... ובהיות המתנבא הגון לנבואה כפי מה שראוי, נאמר לו הבטיחנו ביעודים והגד לנו דברים מאשר למדך הקב"ה. ויגיד ויבטיח. ואם יתקיימו יעודיו כולם, אז נדע שכל נבואתו אמת, ואם ישקר בה, או נפל אחד מדבריו ואפילו דבר קטן, נדע שהוא נביא שקר. וזה כתוב בתורה בענין הבחינה הזאת (שם), וכי תאמר בלבבך איכה נדע את הדבר אשר לא דברו ה', אשר ידבר הנביא בשם ה' ולא יהיה הדבר ולא יבוא.

(24) ספר מורה נבוכים חלק ב' פרק מז

והכל - מכת אחת. ושאל כל מה שלא זכרתי על מה שזכרתי בזה הפרק, והבדל הדברים בשכלך - ויתבאר לך מה שנאמר על צד המשל, ומה שנאמר על צד ההשאלה, ומה שנאמר על צד הגוזמה, ומה שנאמר כפי מה שתורה עליו ההנחה הראשונה בדקדוק - ויתבאר לך אז הנבואות כולם ויתגלו, וישארו עמך אמונות מושכלות, הולכות על סדר, נרצות אצל האלוה, כי לא ירצה לו ית' כי אם האמת, ולא ישנא כי אם השקר. ולא יתבלבלו דעותיך ומחשבותיך ותאמין דעות בלתי אמיתיות, רחוקות מאד מן האמת, ותחשבם תורה, והתורות כולן אמנם הם אמת גמור, כשיתבוננו כראוי - אמר, "צדק עדותיך לעולם וגו'", ואמר, "אני יי דובר צדק". ובזאת הבחינה גם כן תנצל מדמיון מציאות לא המציאות האלוה, ומדעות מגוונות, אפשר שיביא קצתם לכפירה ואמונות חסרון בחק האלוה. כעניני ההגשמה והתארים וההיפעלויות, כמו שבארנו, או תחשוב בדברי הנבואה שהם שקר

Reverse Scenario דוגמא הפוכה:

(25) ספר ירמיהו פרק לא

(ב) כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יאמרו את הדבר הזה בארץ יהודה ובעריו בשובי את שבותם וברקך יהוה נה צדק הר הקדש
(ג) וישבו בה יהודה וכל עריו יחדו אפרים ונסעו בעדר
(ד) כי הרויתי נפש עיפה וכל נפש דאבה מלאתי
(ה) על זאת הקיצתי וארא וישנתי ערבה לי
(ו) הנה ימים באים נאם יהוה וזרעתי את בית ישראל ואת בית יהודה זרע אדם וזרע בהמה
(ז) והיה כאשר שקדתי עליהם לנתוש ולנתוץ ולהרס ולהאבד ולהרע כן אשקד עליהם לבנות ולנטוע נאם יהוה

(26) ספר ירמיהו פרק לב – היפלא מד' דבר?

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

- (א) הדבר אשר היה אל ירמיהו מאת יהוה בשנת {בשנה} העשרית לצדקיהו מלך יהודה היא השנה שמנה עשרה שנה (לנבוכדראצר) ואז חיל מלך בבל צרים על ירושלים וירמיהו הנביא היה כלוא בחצר המטרה אשר בית מלך יהודה (אשר קלאו צדקיהו מלך יהודה לאמר מדוע אתה נבא לאמר כה אמר יהוה הנני נתן את העיר הזאת ביד מלך בבל ולקדהו) ויאמר ירמיהו היה דבר יהוה אלי לאמר
- (ז) הנה הנמאל בן שלם דרך בא אליך לאמר קנה לך את שדי אשר בענתות כי לך משפט הגאלה לקנות
- (ח) ויבא אלי הנמאל בן דדי כדבר יהוה אל חצר המטרה ויאמר אלי קנה נא את שדי אשר בענתות אשר בארץ בנימין כי לך משפט הירשה ולך הגאלה קנה לך ואדע כי דבר יהוה הוא
- (ט) ואקנה את השדה מאת הנמאל בן דדי אשר בענתות ואשקלה לו את הכסף שבעה שקלים ועשרה הכסף) ואכתב בספר ואחתם ואעד עדים ואשקל הכסף במאזניים) ואקח את ספר המקנה את הסתום המצנה והחקים ואת הגלוייב) ואתן את הספר המקנה אל ברוך בן נריה בן מחסיה לעיני הנמאל דדי ולעיני העדים הכתבים בספר המקנה לעיני כל היהודים הישבים בחצר המטרה
- (יג) ואצנה את ברוך לעיניהם לאמר
- (יד) כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל לקוח את הספרים האלה את ספר המקנה הזה ואת הסתום ואת ספר הגלוי הזה ונתתם בכלי חרש למען יעמדו ימים רבים
- (טו) כי כה אמר יהוה צבאות אלהי ישראל עוד יקנו בתים ושרות וכרמים בארץ הזאת
- (טז) ואתפלל אל יהוה אחרי תתי את ספר המקנה אל ברוך בן נריה לאמר
- (יז) אהה אדני יהוה הנה אתה עשית את השמים ואת הארץ בלחך הגדול ובזרעך הנטויה לא יפלא ממך כל דבר
- (יח) עשה חסד לאלפים ומשלם עון אבות אל חיק בניהם אחריהם האל הגדול הגבור יהוה צבאות שמו
- (יט) גדל העצה ורב העלילה אשר עיניך פקחות על כל דרכי בני אדם לתת לאיש כדרכיו וכפרי מעלליו
- (כ) אשר שמת אתות ומפתים בארץ מצרים עד היום הזה ובישראל ובאדם ותעשה לך שם כיום הזה
- (כא) ותצא את עמך את ישראל מארץ מצרים באתות ובמופתים וביד חזקה ובאזרוע נטויה ובמורא גדול
- (כב) ותתן להם את הארץ הזאת אשר נשבעת לאבותם לתת להם ארץ זבת חלב ודבש
- (כג) ויבאו וירשו אתה ולא שמעו בקולך ובתרותך {ובתורתך} לא הלכו את כל אשר צויתם להם לעשות לא עשו ותקרא אתם את כל הרעה הזאת
- (כד) הנה הסללות באו העיר ללכדה והעיר נתנה ביד הפשדים הנלחמים עליה מפני החרב והרעב והדבר ואשר דברת היה והנך ראה
- (כה) ואתה אמרת אלי אדני יהוה קנה לך השדה בכסף וקעד עדים והעיר נתנה ביד הפשדים
- (כו) ויהי דבר יהוה אל ירמיהו לאמר
- (כז) הנה אני יהוה אלהי כל בשר הממני יפלא כל דבר

(27) מלבי"ם ירמיהו פרק א

ובזה אמר על צד הדרוש היטבת לראות, ר"ל השקידה הזאת היא לטובת ישראל והצלחתם

(28) ספר מלאכי פרק ג

ימי עיון בתנ"ך תשפ"א

- כב) זכרו תורת משה עבדי אשר צויתי אותו בחרב על כל ישראל חקים ומשפטים
כג) הנה אנכי שלח לכם את אליה הנביא לפני בוא יום יהנה הגדול והנורא
כד) והשיב לב אבות על בנים ולב בנים על אבותם פן אבוא והפיתי את הארץ חרם